

Dosarul nr. 2ra-372/22
2-20138342-01-2ra-05042022

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru – D. Sîrbu
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – N. Budăi, Iu. Cotruță, V. Mihaiala

D E C I Z I E

22 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Nicolae Craiu
Dumitru Mardari
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Natalia Haritonenco (Varakina),
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Alexei
Haritonenco împotriva Nataliei Haritonenco (Varakina) cu privire la declararea
nulității căsătoriei și încasarea cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei din 20 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care
s-a respins apelul declarat de Natalia Haritonenco (Varakina) și s-a menținut
hotărârea din 16 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă:

La 4 noiembrie 2020 Alexei Haritonenco a depus cerere de chemare în
judecată împotriva Nataliei Haritonenco (Varakina) cu privire la declararea
nulității căsătoriei încheiate între Alexei Haritonenco și Natalia Varakina la data de
24 august 2007, înregistrată la 24 august 2007 la Oficiul Stării Civile, sector
Ciocana, mun. Chișinău.

În motivarea acțiunii s-a menționat că la 24 august 2007 Alexei Haritonenco
a încheiat căsătoria cu Natalia Haritonenco (Varakina), eveniment înregistrat și
trecut la data de 24 august 2007 în Registrul actelor de stare civilă cu nr. 430, de
către Oficiul Stării Civile, sector Ciocana, mun. Chișinău.

S-a afirmat că prin declarația obținută de la autoritățile competente ale statului
japonez, s-a stabilit că la 20 august 2001 între Natalia Varakina și cetățeanul
Japoniei, Junichiro Takei a fost încheiată căsătoria, care a fost trecută în Registrul
de familie a statului japonez.

Conform datelor nominalizate, căsătoria dintre Natalia Varakina și cetățeanul
Japoniei, Junichiro Takei, nu a fost desfăcută și era în vigoare, până la decesul
soțului Junichiro Takei, care a survenit la 13 ianuarie 2009.

Astfel, rezultă că la înregistrarea căsătoriei Nataliei Haritonenco (Varakina)
cu Alexei Haritonenco, care a avut loc la 24 august 2007, pârâta se afla în relații de
căsătorie cu Junichiro Takei, căsătoria lor nefiind desfăcută.

Reclamantul consideră că căsătoria încheiată între Alexei Haritonenco și Natalia Haritonenco (Varakina) urmează a fi declarată nulă în temeiul art. 15 alin. (1) lit. a) și art. 41 alin. (1) din Codul familiei.

Prin hotărârea din 16 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea a fost admisă. S-a declarat nulă căsătoria încheiată la 24 august 2007 între Alexei Haritonenco și Natalia Haritonenco (Varakina), eveniment înregistrat și trecut la data de 24 august 2007 în Registrul actelor de stare civilă cu nr. 430 de către Oficiul Stării Civile sector Ciocana, mun. Chișinău. S-a încasat de la Natalia Haritonenco (Varakina) în beneficiul lui Alexei Haritonenco suma de 150 de lei cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea acțiunii (f.d. 133 vol. I).

Nefiind de acord cu hotărârea din 16 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, la 28 iulie 2021, în termenul legal, Natalia Haritonenco (Varakina) a contestat-o cu apel (f.d. 137 vol. I).

Prin decizia din 20 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Natalia Haritonenco (Varakina) și s-a menținut hotărârea din 16 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

La 16 februarie 2022 Natalia Haritonenco (Varakina) a declarat recurs împotriva deciziei din 20 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi decizii de respingere a acțiunii (f.d. 118-130 vol. II).

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel la examinarea prezentei cauze nu a aplicat art. 123 din Codul de procedură civilă.

În acest sens, recurenta a indicat că anterior, la 09 iunie 2020 de către Judecătoria mun. Chișinău, sectorul Centru a fost examinată cauza civilă la acțiunea Nataliei Haritonenco împotriva lui Alexei Haritonenco privind desfacerea căsătoriei, acțiune care a fost admisă.

Adresându-se în judecată cu prezenta acțiune privind declararea nulității căsătoriei, Alexei Haritonenco a prezentat ca probă același document - Raportul privind cercetarea faptică a stării civile a Nataliei Varakina din 27 mai 2020, emis de avocatul japonez Akemi Terano, care a fost supusă examinării în cauza privind desfacerea căsătoriei.

Astfel, argumentele lui Alexei Haritonenco la depunerea cererii de declarare a căsătoriei cu Natalia Varakina ca fiind nulă au fost deja obiect de studiu la examinarea cazului privind desfacerea căsătoriei între aceleași părți.

Recurenta a invocat și prevederile art. 43 alin. (1) din Codul familiei, potrivit cărora instanța judecătorească poate recunoaște valabilă căsătoria dacă, în momentul examinării cauzei de nulitate, împrejurările care împiedicau încheierea acesteia au dispărut.

În susținerea aplicabilității acestor prevederi recurenta a indicat că Junichiro Takei, cu care a înregistrat căsătoria, a decedat în anul 2009 și respectiv din acel moment au decăzut impedimentele pentru încheierea căsătoriei cu Alexei Haritonenco.

Prin referința depusă la 22 aprilie 2022 intimatul Alexei Haritonenco și-a exprimat dezacordul față de recursul declarat de Natalia Haritonenco (Varakina).

Articolul 434 din Codul de procedură civilă prescrie că, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia la data de 20 ianuarie 2022.

Astfel, recursul declarat de Natalia Haritonenco (Varakina) la data de 16 februarie 2022, este în termen.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, cu casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) lit. c) CPC, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească a interpretat în mod eronat legea.

Materialele cauzei atestă că la data de 24 august 2007 de către Oficiul Stare Civilă sectorul Ciocana mun. Chișinău a fost înregistrată și trecută în Registrul actelor de stare civilă, căsătoria încheiată între Alexei Haritonenco și Natalia Varakina, fapt confirmat prin copia autenticată a certificatului de căsătorie seria și numărul CS-V 0571592, eliberat de Oficiul Stare Civilă, sectorul Ciocana mun. Chișinău la 24 august 2007 (f. d. 8).

Totodată, în Raportul privind Cercetarea faptică referitor la Starea civilă a Nataliei Varakina, ce reprezintă exemplarul tradus și înregistrat la notar, atașat la materialele dosarului, este indicat că potrivit Registrul de familie original revizuit, întocmit în privința lui Junichiro Takei, rezultă că din data de 15 martie 2001 Natalia Varakina, născută la 28 ianuarie 1977, cetățeană a Republicii Moldova a fost căsătorită cu Junichiro Takei. Din înscrisul nominalizat urmează că la 13 ianuarie 2009 a survenit decesul lui Junichiro Takei, iar până la data decesului său, acesta s-a aflat în relații de căsătorie cu Natalia Varakina.

Prin răspunsul nr. 02-2/21509 din 23 februarie 2021 al Direcției cetățenie și evidență a persoanelor a Agenției Servicii Publice se atestă că în Registrul de stat al populației se conține informația referitoare la o singură persoană cu datele personale – Natalia Varakina (anterior Haritonenco), născută la 28 ianuarie 1977 (f.d. 110 vol. I).

Concomitent, actele cauzei atestă că prin hotărârea din 09 iunie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, menținută prin decizia din 18 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost desfăcută căsătoria încheiată la 24 august 2007 între Alexei Haritonenco și Natalia Haritonenco (Varakina).

Invocând că la momentul încheierii căsătoriei Nataliei Haritonenco (Varakina) cu Alexei Haritonenco, care a avut loc la 24 august 2007, pârâta se afla într-o altă căsătorie cu Junichiro Takei, căsătoria acestora nefiind desfăcută, reclamantul Alexei Haritonenco a depus prezenta acțiune, solicitând declararea nulității căsătoriei încheiate între Alexei Haritonenco și Nataliei Haritonenco (Varakina), în temeiul art. 15 alin. (1) lit. a) și art. 41 alin. (1) din Codul familiei.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a admis acțiunea, a declarat nulă căsătoria încheiată la 24 august 2007 între Alexei Haritonenco și Natalia Haritonenco (Varakina).

Judecând apelul declarat de către Natalia Haritonenco (Varakina), instanța de apel a respins apelul și a menținut hotărârea primei instanțe.

Instanțele ierarhic inferioare au declarat nulitatea căsătoriei încheiate între Alexei Haritonenco și Natalia Haritonenco (Varakina) la data de 24 august 2007, motivând că la data încheierii căsătoriei lor, Natalia Haritonenco se afla în relații de căsătorie cu cetățeanul Japoniei, Junichiro Takei, fapt ce contravine prevederilor art. 15 alin. (1) lit. a) Codul familiei și care, conform art. 41 alin. (1) lit. a) Codul familiei, constituie temei de declarare a nulității căsătoriei.

Instanța de recurs constată, însă, că instanțele ierarhic inferioare la adoptarea hotărârilor au interpretat eronat normele de drept material și au dat o apreciere pripită materialului probator anexat la dosar, fapt ce a dus la soluționarea greșită a cauzei.

În susținerea opiniei enunțate, instanța de recurs reține prevederile art. 41 alin. (1) lit. a) Codul familiei, potrivit cărora instanța judecătorească va declara nulă căsătoria dacă aceasta a fost încheiată cu încălcarea prevederilor art. 11, 13, 14 sau 15.

Dispozițiile art. 15 alin. (1) lit. a) Codul familiei indică că nu se admite încheierea căsătoriei între persoane dintre care cel puțin una este deja căsătorită.

Căsătoria încheiată de o persoană care este deja căsătorită duce la nulitatea acesteia. Această nulitate are ca scop apărarea principiului monogamiei. Principiul monogamiei, promovat de legislația națională, nu admite contemporaneitatea a două sau mai multe căsătorii, deopotrivă valabile. Nesocotirea interdicției este sancționată cu nulitatea absolută a celei de-a doua căsătorii. Principiul monogamiei este de ordine publică.

Datorită caracterului complex al căsătoriei și a faptului că aceasta dă naștere unei familii, legiuitorul a fost întotdeauna foarte atent în a determina cazurile de nulitate a căsătoriei. Spre deosebire de dreptul comun, nu orice neîndeplinire a unei cerințe legale determină nulitatea căsătoriei. În toate cazurile în care aceasta este posibil, se încearcă salvarea căsătoriei, inclusiv pe calea acoperirii nulității.

Articolul 43 din Codul familiei, promovând principiul salvării familiei, chiar și în cazurile de nulitate absolută, a identificat împrejurări care înlătură nulitatea căsătoriei. Potrivit alin. (1) din art. 43, instanța judecătorească poate recunoaște valabilă căsătoria dacă, în momentul examinării cauzei de nulitate, împrejurările care împiedicau încheierea acesteia au dispărut.

Astfel, ține de discreția instanței de judecată de a recunoaște o căsătorie valabilă dacă împrejurările care împiedicau încheierea acesteia au dispărut.

Conform art. 33 alin. (1) din Codul familiei, căsătoria încetează în urma decesului sau a declarării pe cale judecătorească a decesului unuia dintre soți.

La caz, căsătoria Nataliei Varakina cu Junichiro Takei a încetat la data decesului acestuia -13 ianuarie 2009.

Prin urmare, materialele cauzei atestă cu certitudine că la data înaintării prezentei acțiuni de nulitate, 04 noiembrie 2020, împrejurările care făceau imposibilă încheierea căsătoriei între Alexei Haritonenco și Natalia Varakina au dispărut, dat fiind faptul că la 13 ianuarie 2009 primul soț al Nataliei Haritonenco (Varakina), cetățeanul Japoniei, Junichiro Takei, a decedat, fapt ce rezultă din certificatul din 27 mai 2020 numit „Raport privind Cercetarea faptică referitor la Starea civilă a Nataliei Varakina” (f.d 47 vol. I).

În condițiile respective, când căsătoria încheiată între Junichiro Takei și Natalia Varakina a încetat, în legătură cu decesul soțului Junichiro Takei, la 13 ianuarie 2009, iar căsătoria cu Alexei Haritonenco a decurs încă 10 ani până la desfacerea ei la data de 09 iunie 2020, instanța de recurs consideră posibilă recunoașterea valabilității căsătoriei încheiate între Alexei Haritonenco și Natalia Varakina, or, următorii 10 ani, după decesul lui Junichiro Takei, nu prezentau impediment pentru Natalia Varakina în căsătoria cu altă persoană.

În astfel de circumstanțe, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și de a emite o nouă hotărâre de respingere a acțiunii.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b), art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Natalia Haritonenco (Varakina).

Se casează decizia din 20 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 16 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Alexei Haritonenco împotriva Nataliei Haritonenco (Varakina) cu privire la declararea nulității căsătoriei și încasarea cheltuielilor de judecată și se emite o hotărâre nouă prin care:

Se respinge cererea de chemare în judecată depusă de Alexei Haritonenco împotriva Nataliei Haritonenco (Varakina) cu privire la declararea nulității căsătoriei și încasarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nicolae Craiu

Dumitru Mardari

Victor Burduh

Mariana Pitic